

1968, 21. leden, Praha. - Článek ministra lesního a vodního hospodářství Josefa Smrkovského *Oč dnes jde?*, uveřejněný v deníku *Práce*.

Uplynula zatím příliš krátká doba od posledního zasedání ÚV KSČ, než aby mohl být doceněn jeho význam a smysl pro další vývoj u nás. Jsou lidé, kteří z nedostatku informací posuzují věci s jistou nedůvěrou: »Co na tom, že se někdo vymění, to už tu bylo, ale co se změní v hospodářství, co se změní v řízení, co se změní ve společnosti?«

Samy o sobě jsou tyto otázky i pochyby oprávněné a ne bezdůvodně. Zkušenosti jsou vážný faktor, který působí. Leč poslední zasedání ÚV KSČ velmi důrazně vyjádřilo, že nejde jen o personální záležitosti, ale že jde právě o to všechno, co zajímá a pálí každého komunistu a každého občana. Řešení personální na nejvyšší funkci je první krok k tomu.

Oč jde zejména?

V první řadě o to do důsledků odstranit z naší strany i státní správy byrokratické manýry a nánosy z minulosti, a to počínaje vrcholnými orgány strany a státu a pak - nebo raději současně - až dolů, až na poslední ves a na poslední pracoviště. Jde o to, aby jak ve straně, tak ve státě a všude jinde - kde se to patří - se rozhodovalo na základě demokratických principů a zásad, ať stranických či státních. Aby se nedala možnost pro nadvládu ani jednotlivců, ani jakékoliv administrativy nad lidem a jeho orgány. Administrativa musí být vykonavatelem a pomocníkem politické vůle lidu, národa, strany - a ne obráceně!

Jde tedy o to, abychom to, co jsme začali chápat a řešit ve sféře hospodářské, ekonomické, začali také řešit i v oblasti strany a politiky, státní správy a veškerého národního života.

K tomu bychom si měli udělat i pořádek v našem myšlení, abychom pak mohli správně jednat. A to ať jde o otázky vztahu dělníků, rolníků a inteligence, Čechů a Slováků anebo třeba i vztahy občana vůči státu a naopak. Vědět, co má být a proč to má být, mít jasno teoreticky, mít koncepci. A pak jednat a rozhodovat. Jednat tak, aby nebylo rozporu mezi našimi slovy a našimi činy. A být realisty. Neslibovat nesplnitelné, říkat národu pravdu, ať je příjemná nebo ne, a spolu s ním pak vše řešit. Dát do pořádku i vztahy mezi dělnickou třídou a inteligencí, vztahy k studentům a mladé generaci vůbec, k umělcům a spisovatelům atd. Bez všech těchto kategorií národa, bez jejich aktivní účasti na společenském dění, bez respektování jejich stranických i ústavních práv není možno hovořit o nástupu do éry vědeckotechnické revoluce a budování socialistické společnosti. Vzájemná důvěra a pevný svazek všech kategorií národa s dělnickou třídou a rolnictvem je podmínkou zdatu všech záměrů a cílů socialistické republiky - a strany.

Řekli jsme si, že ve straně i ve státě musí rozhodovat jediné hledisko: Kdo má pravdu a kdo ji nemá, kdo má víc pravdy a kdo méně. Kdo progresivně přispívá myšlenkami a činy k cestě vpřed a kdo ne. A v personální politice přihlížet i k charakterům lidí. Nic jiného by nemělo rozhodovat.

Nástup k řešení problémů hospodářských byl učiněn a naše úsilí budeme násobit. Nyní rozšiřujeme frontu i na řešení problémů dalších. Že máme a budeme mít i sociální problémy, to víme. Nemělo by smyslu to zamlčovat. Mají je všude na světě. Chceme si vyjasnit také řádně svůj vztah k tradicím, k pokrokovým tradicím naší země. K naší historii, v níž jsou kořeny života našich národů. Najdeme a odstraníme příčiny lhostejnosti našeho lidu k věcem veřejným i k věcem, které se týkají každého jednotlivce. Víme, že ten stav je a že musí být změněn. Lidé opět musí získat víru v účinnost našich opatření a usnesení. Mezi našimi slovy a činy nesmí být rozporu. Hlásit se k tomu, co velkého jsme udělali za dobu od osvobození - a toho není málo (ač se dalo udělat více-, ovšem daleko více nás čeká. Do důsledku korigovat, opravit a napravit deformace socialismu, jak k nim v minulosti došlo, a nedat možnost vzniku nových. Rozporná stanoviska na řešení problémů řešit demokratickou formou, jak to určují stanovy strany, a nepřipustit řešení z pozic mocenských. Funkce nepovažovat za doživotní. Vytvořit podmínky pro čestný odchod z funkcí vysokých i nejvyšších i pro návrat do takových funkcí podle stanov strany v životě stranickém a podle ústavy republiky na poli státní správy. Usnadnit čestný a společensky důstojný odchod starých funkcionářů na zasloužený odpočinek. Vytvořit podmínky, aby těm, kdož odešli z aktivní služby či ze života, byla zajištěna úcta úměrná té, kterou si zasloužili. Aby kulturnost našich národů byla »doma« i v této sféře našeho společenského života.

Poslední zasedání ústředního výboru strany se ničím nepodobalo dřívějším. Především v tom, že si členové ÚV strany plně - a možno říci, že i spontánně - uvědomili svoji odpovědnost i svoji

pravomoc a vyjádřili vůli členských mas, vůli strany. Bylo důrazně řečeno, proč a jak demokratizovat život strany, jak pracovat, aby byla obnovena důvěra lidí ke straně a státu. Ve sféře hospodářské důsledně pokračovat v rozvíjení ekonomické reformy, v jejím celku a »dotlačit« její principy až na každé pracoviště. Ve sféře společenské obrodit demokratismus, atmosféru pro výměnu a střetávání myšlenek tak, aby ty nejhodnotnější a nejprogresivnější mohly vítězit proti konzervativním a přežilým. A také metody práce. Politické i ekonomické a výrobní. V duchu národních demokratických tradic, dělnického hnutí, leninských norem a socialistických cílů. A tak vytvářet jednotu. Ve straně i ve státě. Jednotu akce. Jednotu činu. Jednotu dělníků, rolníků a inteligence. Jednotu obou našich národů. Nastoupili jsme znovu na cestu vedoucí ke skutečné národní jednotě všech, kdož chtějí socialismus, socialismus bez deformací, které jsou cizí duchu našeho lidu. Socialismus budovaný všemi, kdož jsou schopni a ochotni po všem, co bylo, znovu jít s námi do boje za rehabilitaci a uskutečňování ideálů, za které naše dělnická třída po celé generace bojovala, za které náš lid vedl válku s okupanty, za které povstal i v únoru 1948. Mnoho z toho bylo již splněno, mnoho ještě na splnění čeká. Jsou to i úkoly pro generace nastupující, generace mladé.

Jde o to, aby celý národ se znovu vzchopil k velkému rozmachu všech tvůrčích sil, k rekonstrukci, rozvoji a výstavbě svého socialistického lidového státu, naší Československé socialistické republiky.

Práce, 21. ledna 1968, s. 1.